

HƯỚNG DẪN SOẠN VĂN LỚP 6

BÀI: CỤM DANH TỪ

I. Cụm danh từ là gì?

Giải câu 1 – Cụm danh từ là gì? (Trang 116 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Các từ ngữ được in đậm trong câu sau bổ sung ý nghĩa cho những từ nào?

Ngày **xưa**, có **hai** vợ chồng **ông lão đánh cá** ở với nhau trong **một túp lều nát trên bờ biển**.

Trả lời:

Các từ đứng trước các danh từ như hai (hai vợ chồng), một (một túp lều) làm rõ nghĩa về số lượng, bổ sung ý nghĩa cho danh từ trung tâm đứng sau nó.

Các từ đứng sau các danh từ như xưa (ngày xưa), ông lão đánh cá (vợ chồng ông lão đánh cá), nát trên bờ biển (túp lều nát trên bờ biển) có ý nghĩa cụ thể hoá ý nghĩa cho danh từ trung tâm đứng trước nó.

Giải câu 2 – Cụm danh từ là gì? (Trang 117 SGK ngữ văn 6 tập 1)

So sánh các cách nói sau đây rồi rút ra nhận xét về nghĩa của cụm danh từ so với nghĩa của một danh từ:

- túp lều / một túp lều;
- một úp lều / một túp lều nát;
- một túp lều nát / một túp lều nát trên bờ biển.

Trả lời:

So sánh ý nghĩa của danh từ và cụm danh từ đã được mở rộng sau:

- túp lều / một túp lều: xác định được đơn vị
- một túp lều / một túp lều nát: biết thêm được tình trạng của lều
- một túp lều nát / một túp lều nát trên bờ biển: xác định được vị trí.
- Từ một danh từ, người ta thêm vào các từ ngữ phụ thuộc đứng trước và sau nó để mở rộng ý nghĩa.
- Càng mở rộng, ý nghĩa của danh từ càng cụ thể hơn.

Giải câu 3 – Cụm danh từ là gì? (Trang 117 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Tìm một cụm danh từ. Đặt câu với cụm danh từ ấy rồi rút ra nhận xét về hoạt động trong câu của cụm danh từ so với một danh từ.

Trả lời:

“Những chiếc quạt mới tinh” đang quay êm.

– Cụm danh từ: Những chiếc quạt mới tinh

– Nhận xét:

+ Ý nghĩa đầy đủ.

+ Cấu tạo phức tạp hơn “quạt”

+ Hoạt động giống danh từ “quạt”.

II. Cấu tạo của cụm danh từ

Giải câu 1 – Cấu tạo của cụm danh từ (Trang 117 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Tìm các cụm danh từ trong câu sau:

Vua sai ban cho làng ấy ba thúng gạo nếp với ba con trâu đực, ra lệnh phải nuôi làm sao cho ba con trâu ấy đẻ thành chín con, hẹn năm sau phải đem nộp đủ, nếu không thì cả làng phải tội.

Trả lời:

Các cụm danh từ:

– làng ấy

– ba thúng gạo nếp

– ba con trâu đực

– ba con trâu ấy

– chín con

– năm sau

– cả làng

Giải câu 2 – Cấu tạo của cụm danh từ (Trang 117 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Liệt kê những từ ngữ phụ thuộc đứng trước và đứng sau danh từ trong các cụm danh từ trên. Sắp xếp chúng thành loại.

Trả lời:

- Các từ ngữ phụ thuộc đứng trước danh từ: ba, chín, cả.
- Các từ ngữ phụ thuộc đứng sau danh từ: ấy, nép, sau, đực.
- Các phụ ngữ đứng trước có hai loại:
 - + ba, chín
 - + cả
- Các từ phụ sau có hai loại:
 - + nép, đực, sau
 - + ấy.

Giải câu 3 – Cấu tạo của cụm danh từ (Trang 117 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Điền các cụm danh từ đã tìm được vào mô hình cụm danh từ:

Phần trước		Phần trung tâm		Phần sau	
t2	t1	T1	T2	s1	s2
		làng			áy
	ba	thúng	gạo	nếp	
	ba	con	trâu	đực	
	ba	con	trâu		áy
	chín	con			
		năm		sau	
	cả	làng			

Trả lời:

Phần trước		Phần trung tâm		Phần sau	
t2	t1	T1	T2	s1	s2
		làng			áy
	ba	thúng	gạo	nếp	
	ba	con	trâu	đực	
	ba	con	trâu		áy
	chín	con			
		năm		sau	
	cả	làng			

III. Luyện tập

Giải câu 1 – Luyện tập (Trang 118 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Tìm các cụm danh từ trong những câu sau:

a) Vua cha yêu thương Mị Nương hết mực, muốn kén cho con một người chồng thật xứng đáng.

b) [...] Gia tài chỉ có một lưỡi búa của cha để lại.

c) Đại bàng nguyên là một con yêu tinh ở trên núi, có nhiều phép lạ.

Trả lời:

Các cụm danh từ:

- một người chồng thật xứng đáng
- một lưỡi búa của người cha để lại
- một con yêu tinh ở trên núi, có nhiều phép lạ.

Các từ in nghiêng là trung tâm của cụm.

Giải câu 2 – Luyện tập (Trang 118 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Chép các cụm danh từ nói trên vào mô hình cụm danh từ.

Trả lời:

Phần trước		Phần trung tâm		Phần sau	
t1	t2	T1	T2	s1	s2
	một	người	chồng	thật xứng đáng	
	một	lưỡi	búa	của cha để lại	
	một	con	yêu	ở trên núi, có nhiều phép lạ	

Giải câu 3 – Luyện tập (Trang 118 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Tìm phụ ngữ thích hợp điền vào chỗ trống trong phần trích sau:

Khi kéo lưới lên, thấy nặng nặng, Lê Thận chắc mẩm được mẻ cá to. Nhưng khi thò tay vào bắt cá, chàng chỉ thấy có một thanh sắt. Chàng vứt luôn thanh sắt... xuống nước, rồi lại thả lưới ở một chỗ khác.

Lần thứ hai cất lưới lên cũng thấy nặng tay, Thận không ngờ thanh sắt... lại chui vào lưới mình. Chàng lại ném nó xuống sông. Lần thứ ba, vẫn thanh sắt... mắc vào lưới.

Trả lời:

Các phụ ngữ cần điền theo thứ tự là: ấy, vừa rồi, cũ